

Länsstyrelsen
Norrbotten

Beslut

1 (3)

Datum

2023-09-05

Ärendebeteckning

429-6755-2023

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över remiss Värde av vinden SOU 2023:18

Allmänna synpunkter

Den 27 april överlämnades den statliga utredningen Värde av vinden. Kompensation, incitament och planering för hållbar fortsatt utbyggnad av vindkraften (SOU 2023:18). Utredningen kommer med stor sannolikhet innebära att de som företräder många potentiella utbyggnadsobjekt kommer att avvakta resultatet av beredningen av denna utredning, men även andra förslag i denna riktning.

Länsstyrelserna är statens förlängda arm i länen. De ska enligt instruktionen utifrån ett statligt helhetsperspektiv arbeta sektorsövergripande samt inom myndighetens ansvarsområde samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser. Detta kommer att vara av stor betydelse när det t ex gäller den fysiska planeringen. Länsstyrelsen anser därför att länsstyrelserna bör få en mer central roll i planeringen av mark och vatten generellt för att hantera de målkonflikter som uppstår redan idag och som sannolikt ökar framgent. Detta gäller även andra verksamheter kopplat till infrastruktur.

Ur kulturmiljösynpunkt instämmer Länsstyrelsen i utredningens bedömning att länsstyrelserna bör ges i uppdrag att ta fram regionala planeringsunderlag för vindkraft, vilket överensstämmer med Energimyndighetens och Naturvårdsverkets tidigare lagda förslag i den nationella strategin för hållbar vindkraftsutbyggnad (avsnitt 5.4).

Vi menar att regionala planeringsunderlag för vindkraft ökar möjligheten att via planeringsverktyg styra vindkraftsutbyggnaden samt att göra tillståndsprocesser mer förutsägbara. På så sätt kan även allmänna intressen, som värdefulla natur- och kulturmiljömiljöer, lättare tillgodose genom att områden som är möjliga respektive mindre lämpliga för vindkraftsutbyggnad pekas ut i ett tidigt skede.

2. Närboende och 3. Lokalsamhället

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag om intäktsdelning, inlösen av närliggande fastigheter och kompensation till lokalsamhället.

Utredningen föreslår att inga ersättningar ska utgå för redan tillståndsgivna eller redan uppförda verk. Länsstyrelsen önskar dock ett klagörande för vad som gäller vid förnyade tillstånd och ändringar i befintliga tillstånd.

4. Kommuner

Länsstyrelsen instämmer i utredningens slutsats om att incitament för kommuner bör beredas vidare skyndsamt och komma på plats så snart som möjligt, inte minst för att undvika att försena industrins omställning i Norrbottens län, vilket skulle få konsekvenser för hela landets konkurrenskraft.

5. Planering och övriga insatser

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att länsstyrelserna ska ges i uppdrag att upprätta regionala planeringsunderlag för vindkraft, förutsatt att resurser för uppdraget tillförs länsstyrelserna.

Länsstyrelsen anser därutöver att ett uppdrag kopplat till kommunernas energiplanering kan samförläggas till den regionala vindkraftsplaneringen samt att kumulativa effekter av andra existerande och potentiella etableringar ska sammanvägas i områden där det är aktuellt, särskilt avseende effekter på rennärningen.

En regional- och lokal energiplanering bör sträva efter långsiktighet oberoende av politisk inriktning samt efter försörjningstrygghet beaktat det säkerhetspolitiska läget.

Länsstyrelsen framhåller det är behäftat med stora osäkerheter i vilken mån framtida vindkraftsetableringar är förenliga med Försvarmaktens intressen samt den inverkan ett eventuellt NATO-medlemskap skulle ha. Att i möjligaste mån undanröja dessa osäkerheter bör vara av högsta prioritet i en regional planeringsprocess.

I Norrbottens län är elinfrastruktur och möjlighet att ansluta till elnät avgörande faktorer och måste klargöras så tidigt i processen som möjligt, då det kommande elbehovet i länet är mycket stort.

Transportinfrastruktur i form av vägnät som klarar transporter av vindkraftsmoduler som är både skrymmande och långa kan utgöra ett hinder för utbyggnad av vindkraft.

Transport på järnväg i länet framstår inte som ett gångbart alternativ dels på grund av modulernas beskaffenhet, dels på grund av begränsad kapacitet för ytterligare godstrafik i länet. Det finns även indikationer på att möjligheterna till persontrafik på järnväg inom Norrbottens län kommer att bli starkt begränsad under ett antal år framöver på grund av industrins behov av transporter.

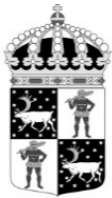
9.3 Hur våra förslag förhåller sig till rennäringen

Utredningen lägger inga förslag om kompensation som omfattar rennäringen, vilket företrädare för rennäringen beklagar. Länsstyrelsen framhåller att det faktum att hela Norrbottens län är renskötselområde särskilt bör beaktas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Maria Palo Isaksson som föredragande. Ytterligare medverkande i beslutet är enheten för samhällsplanering och kulturmiljö, avdelningsledning för avdelning Näringsliv samt naturresurs- och rennäringseenheten.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (2)

Datum
2023-09-08

Ärendebeteckning
521-6410-2023

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (Ds 2023:5)

Er beteckning KN2023/02524

Förslaget i promemorian avser lagändringar som innebär att prövning av påverkan på Natura 2000 ska ske i samband med miljötillståndsprövning av en gruva i stället för vid prövning av bearbetningskoncession som är fallet idag.

Länsstyrelsen ser inget hinder mot att ändringarna genomförs men anser att man bör gå längre och flytta all prövning av 3 och 4 kap. miljöbalken till miljötillståndsprövningen, inte bara Natura 2000.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen delar utredningens beskrivning av de problem som den nuvarande prövningsordningen innebär, att det i ett tidigt skede är svårt att förutse alla tänkbara konsekvenser av ett projekt för att kunna göra en sådan fullständig, exakt och slutlig bedömning av påverkan på ett Natura 2000-område som krävs. Länsstyrelsen ser fördelar med att flytta prövningen av Natura 2000 till miljötillståndsprövningen eftersom en samlad prövning ger bättre förutsättningar för att bedöma konsekvenser av den sökta verksamheten på utpekade livsmiljöer och arter inom Natura 2000-området.

Länsstyrelsen anser dock att den ändring som utredningen föreslår inte medger en samlad miljöbalksprövning utan delar upp prövningen ännu mer än dagens system. Länsstyrelsen bedömer att en utbrytning av enbart 4 kap. 8 § miljöbalken från prövning av bearbetningskoncession riskerar att inte lösa den problematik som beskrivits i utredningen. Även om det inte krävs en fullständig, exakt och slutlig bedömning för övriga delar av 3 och 4 kap. miljöbalken torde placering av driftsanläggningar och följdföretag, samt verksamhetens hela påverkan på ett område, även har betydelse vid bedömning av påverkan på och avvägningar mellan olika riksintressen, inte bara de som rör områden med höga naturvärden.

I 3 kap 3 § anges att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som

kan skada naturmiljön. I 4 kap. 1 § miljöbalken anges att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön endast får komma till stånd om det inte möter något hinder enligt 2-8 §§ och kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdena natur- och kulturvärden. Eftersom skyddade områden, som Natura 2000-områden, med höga naturvärden är särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt innebär både 3 kap 3§ och 4 kap 1 § miljöbalken att en bedömning av påverkan på Natura 2000 ändå måste göras vid prövning av bearbetningskoncession om inte hela prövningen mot 3 och 4 kap. flyttas till miljötillståndsprövningen.

Länsstyrelsen anser att förslaget fortfarande innebär en uppdelad miljöbalksprövning och föreslår i stället att 3 – 4 kap helt tas bort från prövningen enligt minerallagen och bara prövas av mark- och miljödomstolarna ihop med ett miljötillstånd. En samlad miljöbalksprövning hos en mark- och miljödomstol är enligt Länsstyrelsen effektivare och skapar bättre förutsägbarhet än dagens system.

Övrigt

Även 6 kap. 36 – 37 §§ miljöbalken berörs av de föreslagna ändringarna. Hur dessa ska prövas om förslaget genomförs behöver därför förtydligas.

Deltagande

Beslut i ärendet har fattats av länsråd Katarina Ljunggren efter föredragning av naturvårdshandläggare Sara Backéus. I beslutet har chefsjurist Karin Hansson och David Berggård, enheten för miljöskydd, medverkat.

Kopia till:

lotta.lewin-pihlblad@regeringskansliet.se